

Temat zajęć: AutoportreTY

Cel: Rozmowa z uczniami o autoportretach jako temacie malarskim. Podczas zajęć omówione zostaną sposoby artystycznej autoprezentacji na przykładzie dwóch wybranych dzieł z kolekcji Muzeum Narodowego w Warszawie. Celem pośrednim jest nauka patrzenia na dzieło sztuki jako cennego źródła informacji, w tym wypadku o konkretnych osobach, ich zainteresowaniu, charakterze i wyglądzie.

Czas trwania: 2 godziny lekcyjne (2 x 45 minut)

Warianty lekcji: Lekcję można skrócić do 45 minut

Miejsce: sala lekcyjna

Grupa wiekowa 9 lat

Materiały: Lista tego co potrzebne do zajęć znajduje się w załączniku nr 1.

Autorka: Ania Knappek

1. Przygotuj salę do zajęć

Zsuń ławki i krzesła na bok, tak aby na środku sali powstała wolna przestrzeń.

2. Przygotuj się do zajęć

Upewnij się że masz wszystkie niezbędne materiały i pomoce. Ich wykaz znajdziesz w załączniku nr 1. Przeczytaj informacje o Mieczysławie Szczuce i Annie Bilińskiej–Bohdanowiczowej i ich autoportretach z załącznika nr 3.

3. Początek zajęć

Uczniowie oraz prowadzący po wejściu do klasy siadają w kole.

Przywitaj się z każdym uczniem podając mu rękę. Jeśli nie znasz ich imion napisz na taśmie papierowej imię każdego dziecka i poproś o przyczepienie do ubrania w widocznym miejscu. Ty także przyczep swoje imię do ubrania.

4. Przedstaw się grupie

Zapytaj dzieci jak się czują, co lubią robić po szkole, jaka jest ich ulubiona potrawa.

Wysłuchaj odpowiedzi i podziękuj za wszystkie wypowiedzi.

Teraz Twoja kolej. Powiedz dzieciom, że one także dowiedzą się o Tobie kilku ciekawych rzeczy: co lubisz, jak się czujesz, jaki masz charakter, jaki jest Twój zawód. Jednak informacje te będą zaszyfrowane w Twoim autoportrecie (wskazówki jak skonstruować autoportret na potrzeby zajęć znajdziesz w załączniku nr 2).

Zapytaj czy słyszały kiedyś to słowo. Wspólnie ustalcie jego definicję.

5. Wewnątrz koła na środku połów swój autoportret

Dookoła autoportretu ułóż kartki ze słowami: wygląd; zainteresowania; charakter; zdrowie; zawód (miejsce pracy).

Poproś dzieci aby uważnie, przez minutę w ciszy przyjrzały się dziełu (odliczasz minutę stoperem w komórce lub patrzysz na zegarku).

Potem zadaj pytania:

- Jak wyglądam?
- Czym się interesuję?
- Czy jestem zdrowa?
- Gdzie pracuję? / Jaki jest mój zawód?
- Jakie są cechy mojego charakteru?

Podziękuj dzieciom za wszystkie odpowiedzi i pochwal za spostrzegawczość.

Podsumuj tę część lekcji mówiąc, że z autoportretu można „wyczytać” wiele informacji o artyście, trzeba tylko uważnie patrzeć.

6. Zabierz swój autoportret i zamiast niego połóż w kręgu autoportrety Anny Bilińskiej– Bohdanowiczowej i Mieczysława Szczuki. Kartki: wygląd; zainteresowania; charakter; zdrowie; zawód (miejsce pracy) pozostaw.

Poproś dzieci aby uważnie, przez minutę w ciszy przyjrzały się dziełom (odliczasz minutę stoperem w komórce lub patrzysz na zegarku)

Potem zadajesz kolejno pytania:

- Jak wyglądają?
- Czym się interesują?
- Czy są zdrowi?
- Jaki jest ich zawód?
- Jakie są cechy ich charakteru?

W omówieniu z dziećmi tych autoportretów pomogą Ci krótkie notki o dziełach i artystach zawarte w załącznikach nr 2 i 3.

Podsumuj tę część zajęć mówiąc że artyści przekazują nam różne informacje w autoportretach, nie zawsze takie same. Autoportret nie musi być dosłownym, fotograficznym przedstawieniem siebie. Podziękuj dzieciom za wszystkie wypowiedzi i pochwal za pomysłowość.

7. Porozmawiaj z dziećmi przez chwilę czy kiedyś tworzyły portrety własne, dlaczego i jak to robiły (np. skąd wiedziały jak wyglądają).

Punkt ten realizujesz wyłącznie, gdy planujesz zajęcia na dwie godziny lekcyjne.

Jeśli zajęcia o autoportrecie mają trwać tylko 45 minut przechodzisz od razu do punktu ósmego.

Jeżeli zajęcia zaplanowane są na dwie godziny lekcyjne realizujesz punkt siódmy jako ostatni na pierwszej lekcji. Drugą godzinę lekcyjną rozpoczynasz od punktu ósmego.

8. Czas na własne portrety własne!

W nawiązaniu do galerii autoportretów tworzonej przez hrabiego Korwin–Milewskiego (patrz załącznik nr 3) stworzycie galerię autoportretów Waszej klasy. Autoportrety, podobnie jak te zamawiane przez hrabiego, powstaną według pewnych zasad, a mimo to każdy będzie zupełnie inny. Dobrze gdybyś Ty także namalował/namalowała autoportret.

Propozycję wykonania oryginalnych autoportretów krok po kroku znajdziesz w załączniku nr 4.

9. Wernisaż galerii autoportretów

Wieszacie autoportrety w sali. Oglądacie je i odczytujecie zawarte w nich informacje.

Gratulujesz dzieciom wspaniałych prac i dziękujesz za wysiłek jakie włożyły w ich przygotowanie.

Wspólnie porządkujecie salę. Sprzątacie kredki, markery oraz ustawiacie ławki i krzesła na swoim miejscu.

Załącznik nr 1 / MATERIAŁY POTRZEBNE DO ZAJĘĆ

- taśma malarska i marker (do napisania imion dzieci)
- autoportret prowadzącego/prowadzącej zajęcia
- wypisane na kartkach słowa: wygląd; zainteresowania; charakter; choroby; zawód (miejsce pracy).
- stoper w telefonie lub inny czasomierz do odmierzenia minuty
- reprodukcje autoportretów Anny Bilińskiej–Bohdanowiczowej oraz Mieczysława Szczuki
- białe kartki papieru w formacie A4
- czarne markery lub flamastry (po jednym dla każdego ucznia)
- kredki w wielu kolorach i odcieniach

Załącznik nr 2 / JAK NAMALOWAĆ AUTOPORTRET NA POTRZEBY ZAJĘĆ?

Dlaczego mam malować autoportret?

- Autoportret namalowany przez prowadzącego ma za zadanie rozbudzić w dzieciach ciekawość oraz zwrócić ich uwagę na najdrobniejsze szczegóły dostarczające informacji o danej osobie.
- Ważne aby uwzględnić w nim następujące elementy: wygląd; zainteresowania; charakter; choroby; zawód (miejsce pracy).

Autoportret nie musi być arcydziełem malarstwa.

Wystarczy że naszkicować jednym kolorem z swoją twarz z np. lekko zaczerwienionym nosem, co wskazuje na katar i przeziębienie (zdrowie). W rękę możesz trzymać książkę, puzzle lub inny przedmiot wskazujący na Twoje zainteresowania. Szeroki uśmiech to oznaka np. pogodnego charakteru, a dyplom ukończenia kursu/szkoły/studiów wiszący w tle dostarczy informacji o zawodzie. Wygląd może zostać oddany przez namalowanie typowej fryzury, kształt nosa czy też oczu.

ZAŁĄCZNIK nr 3 / INFORMACJE O ARTYSTACH I ICH AUTOPORTRETACH

ANNA BILIŃSKA – BOHDANOWICZOWA

Jedna z najbardziej utalentowanych polskich artystek. Urodziła się w Złotopolu, na terenie dzisiejszej Ukrainy. Malarstwa uczyła się m.in. w Warszawie u Wojciecha Gersona. Później wyjechała do Paryża i tam zamieszkała na stałe. Malarka była osobą pracowitą, wytrwałą, kochała sztukę i była pogodna.

Omawiany na zajęciach autoportret powstawał na zamówienie Ignacego hr. Korwin–Milewskiego, miłośnika sztuki i jej kolekcjonera. Hrabia postanowił stworzyć galerię autoportretów współczesnych wybitnych polskich malarzy. Wśród artystów, oprócz Bilińskiej, u których zamówił autoportrety byli m.in. Jack Malczewski, Aleksander Gierymski i Jan Matejko. Zgodnie z życzeniem hrabiego wszystkie dzieła miały mieć ten sam format. Każdy artysta miał przedstawić siebie w naturalnej wielkości, w pozie na wprost w ujęciu do kolan i z paletą w dłoni. Anna Bilińska–Bohdanowiczowa rozpoczęła pracę nad autoportretem latem 1892 roku. W październiku dzieło miało być ukończone. Jednak pogarszający się stan zdrowia zmusił malarkę do przerywania pracy. Zmarła, nie dokończywszy dzieła.

Więcej informacji o artystce: <https://culture.pl/pl/tworca/anna-bilinska-bohdanowicz>

MIECZYŚLAW SZCZUKA

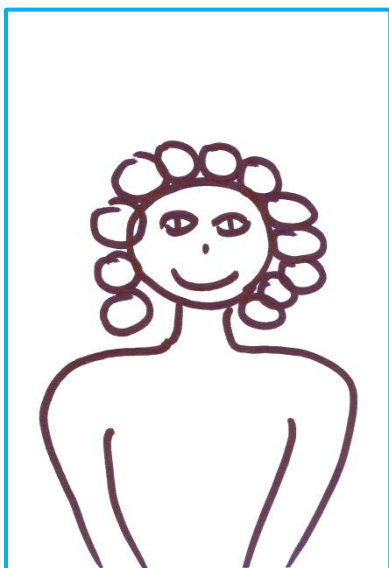
Artysta studiował na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W pracy twórczej zajmował się nie tylko malarstwem, lecz także fotomontażem, architekturą, typografią i scenografią. Interesował się turystyką górską, często wyjeżdżał do Zakopanego. Wiele szlaków w Tatrach pokonał jako pierwszy.

Omawiany na lekcji autoportret Szczuka namalował pod wpływem zainteresowania kubizmem analitycznym. Nurt ten charakteryzują ograniczona paleta barw, zgeometryzowane kształty oraz pokazywanie przedmiotów, postaci z wielu różnych stron (z góry, z boku, od dołu), czyli tak jak postrzega je ludzki umysł, a nie oko.

Więcej informacji o artyście: <https://culture.pl/pl/tworca/mieczyslaw-szczuka>

ANNA BILIŃSKA – BOHDANOWICZOWA, MIECZYŚLAW SZCZUKA I INFORMACJE „UKRYTE” W ICH PORTRETACH WŁASNYCH

W autoportretach Anny Bilińskiej–Bohdanowiczowej i Mieczysława Szczuki odnaleźć można informacje o ich zawodzie (akcesoria malarskie), stanie zdrowia (Bilińska–Bohdanowiczowa zmarła przed ukończeniem dzieła na chorobę serca, z którą zmagala się od dawna), zainteresowaniach (Szczuka fascynował się kubizmem, stąd forma autoportretu), wyglądzie, charakterze (Anna Bilińska uśmiecha się, wygląda na pełną energii i pogody ducha. Według osób, które ją znały, taka właśnie była).

Na kartce formatu A4 narysuj siebie markerem. Rysunek powinien być schematyczny.

Na autoportrecie narysuj markerem pięć poziomych linii.

W linijki wpisz kilka informacji o sobie. Tutaj znajduje się tekst: „Lubię czekoladę i książki i podróże.” Każdy może wpisać dowolne informacje. Pamiętaj, aby litery zajmowały całą wysokość linijki.

Pokoloruj różnymi kolorami przestrzenie między liniami. Zajmie to około 20 minut. Gratulacje! Dzieło jest gotowe do powieszenia w galerii autoportretów.